

Utbildningsinspektion i Högoms skola grundskola F-6, särskola 1-10

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Högoms skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	108
Förskoleklass	19
Grundskola	216
Särskola	29

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass till och med grundskola årskurs 6. Vid skolan finns grundsärskoleklasser från årskurs 1 till och med årskurs 6 samt träningsskoleklasser från årskurs 1 till och med årskurs 10. Eleverna i dessa klasser är mottagna i särskola. Utbildningen omfattar även skolverksamhet för asylsökande barn från förskoleklass till och med årskurs 5. Det finns tre fritidshem i skolan samt ett "minifritids" för särskolans elever.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i arbetslag. Grundskolan är indelad i fyra arbetslag. I varje arbetslag ingår även fritidshemspersonal. Grundsärskolan och träningsskolan är indelade i två arbetslag och skolverksamheten för de asylsökande eleverna i ett arbetslag. Åldersblandade grupper förekommer i alla verksamheter.

Skolans består av flera separata huskroppar som inrymmer olika verksamheter. I huvudbyggnaden, som är från 1950/60-talet, finns matsal, bibliotek, rektors-expedition och liknande allmänna utrymmen.

I närområdet finns tillgång till skidspår, pulkabackar och skridsko/bollplan.

Flertalet elever bor i närområdet. Särskolans elever och de asylsökande eleverna har skolskjuts.

Genomförandet av inspektionen i Högoms skola

Skolverket sände den 30 april 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Högoms skola har bestått av undervisningsrådet Eva Edlund och experten Bertil Westerlund. Besök i Högoms skola inleddes den 30 november och avslutades den 2 december 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Högoms skola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan informa-

tion om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Högoms skola genomfördes intervjuer med elever, föräldrar, lärare, elevhjälpsoptional samt rektorer. Enkätfrågor ställdes med hjälp av handdatorer till all personal och elever i årskurs 6. Lektioner i förskoleklass, särskoleklass, årskurs 2 och 6 samt verksamheten för de asylsökande eleverna besöktes. Under besöket fördes också andra spontana samtal med vuxna och elever i skolan.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Högoms skolas arbetsplan är värdegrundsarbetet ett prioriterat område. Enligt Skolverkets enkätfrågor känner sig alla elever lugna och trygga i skolan. Nästan ingen av eleverna i årskurs 6 anser sig vara mobbade eller trakasserade av andra elever. Den satsning som görs på värdegrundsarbetet har höjt medvetenheten om hur vi behandlar varandra och betydelsen av vårt förhållningssätt till eleverna säger den intervjuade personalen.

Enligt skolans enkätundersökning, som inspektörerna tagit del av, tycker i genomsnitt 93 procent av eleverna att det är roligt att gå till skolan och 92 procent anser att de har bra kamrater i sin skola. Övriga frågor sorterade under rubrikerna "meningsfullhet", "förståelse", "möjlighet att påverka" samt "relationer" visar på en trygg och väl fungerande skolmiljö.

Stämningen vid inspektionsbesöket var trivsamt, både bland elever och bland personal, såväl i klassrum som i skolans gemensamma utrymmen. Det framkom vid föräldraintervjun och elevintervjuerna att eleverna är delaktiga i värdegrundsarbetet och att de har möjlighet att framföra sina åsikter.

Enligt skolans senaste kvalitetsredovisning har mobbningssamtalen minskat med 50 procent från föregående år till att nu omfatta cirka 20 samtal per läsår. Ett av dessa samtal har föranlett fortsatta kontakter och uppföljningar.

Samverkan mellan skolans olika verksamheter förekommer i syfte att öka förståelsen för varandras olikheter. Tematiskt arbete, idrott och massage är exempel på samverkansaktiviteter som sker mellan de olika skolformerna. De asylsökande eleverna har berättat om sina hemländer för särskolans elever. Dessa satsningar har gett goda resultat. Eleverna i de olika skolformerna umgås mer nu än tidigare vid exempelvis raster.

För de asylsökande eleverna är det av naturliga skäl svårt att känna trygghet i sin tillvaro, 90 procent av alla asylsökande får inte stanna i Sverige. Just nu finns en del oro i gruppen på grund av kommande avvisningsbeslut. De elever som inspektörerna talat med trivs i sin skola, något som också är märkbart vid klassrumsbesöken.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan når mycket goda resultat inom bedömningsområdet normer och värden. I Högoms skola, den mångkulturella skolan, är eleverna trygga och har mycket goda kunskaper relaterat till läroplanens övergripande mål.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Målen i Högoms skolas arbetsplan under rubriken Kunskaper och färdigheter är att varje elev utifrån sina förutsättningar:

- tar ansvar och har ansvar för sitt lärande,
- är motiverad och känner arbetsglädje,
- utvecklar sitt tänkande,
- förbättrar sina kunskaper och färdigheter utifrån sina förutsättningar samt
- utvecklar sin förmåga att lära sig lära.

Vid klassrumsbesöken fick inspektörerna träffa motiverade elever som tog ansvar för sitt lärande. Olika arbetssätt gav också eleverna lust att lära samt möjligheter att arbeta självständigt.

I Högoms skolas kvalitetsredovisning omnämns att ett mer temainriktat och helhetsbaserat lärande utvecklas hela tiden. Portfolio används för att dokumentera och för att se elevernas kunskapsutveckling. Eleverna vid Högoms skola når goda resultat.

De flesta elever har även en individuell planering som används för att se elevens kunskapsutveckling. Målet är att alla elever i skolan ska ha en individuell utvecklingsplan. Dessa utvärderas och följs regelbundet upp vid utvecklingssamtalen med olika former av underlag och enkäter.

Resultaten av nationella prov i årskurs 5 vårterminen 2004 är goda, 100 procent av eleverna når kunskapsmålet i matematik medan 97,2 procent når målen i svenska och engelska. Medelvärde för riket är: matematik 91,6 procent, svenska 92,8 procent och engelska 91,6 procent. Skolan uppvisar stabila resultat över tid.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan når mycket goda resultat när det gäller elevers kunskaper. Resultaten relateras till kursplanerna och till läroplanens mål att sträva mot.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Högoms skola arbetar personalen förebyggande och aktivt mot mobbning och kränkande behandling. Föräldrarna uppfattar att när incidenter inträffar tar personalen tag i dessa på en gång. Utifrån skolans satsning på värdegrundarbete arbetar alla klasser med materialet "Livsviktigt" vilket resulterat i att eleverna lärt sig att hantera sin sociala situation. Skolan har även fadderverksamhet där äldre elever tar hand om yngre elever. Det framkom, både i skolans kvalitetsredovisning och under intervjuerna, att båda satsningarna har gett positivt resultat. Det finns kamratstödjare bland eleverna. Kamratstödjarna träffar rektorn och skolsköterskan regelbundet för samtal och utbildning. Även samverkan mellan de olika skolformerna förekommer.

Högoms skola har ett elevhälsoteam som består av de tre specialpedagogerna, skolsköterskan och rektorn. De träffas en gång i veckan tillsammans med rektorn och är tillika skolans team mot kränkande behandling (KB-team). I Högoms skola finns en plan för elevhälsoarbetet vars mål är att främja hälsa, lärande och trygghet hos alla elever men med fokus på de elever som har svårigheter. I planen ingår även ett handlingsprogram mot mobbning och kränkande behandling. Handlingsprogrammet är känt av elever och föräldrar, och det har utarbetats i samverkan med skolrådet.

Alla former av kränkningar rapporteras till teamet. Om behov finns så har teamet "allvarssamtal" med de berörda eleverna, en modell som personal, föräldrar och elever är nöjda med. Elevhälsoteamet träffar varje arbetslag terminsvis för att kartlägga behovet särskilt stöd. Alla elever i behov av särskilt stöd får extra stöd.

I Selångers skoldistrikt finns ett gemensamt stöd- och utvecklingsteam som handleder pedagoger i deras yrkesroll. I gruppen ingår en psykolog (för närvarande vakant), fyra specialpedagoger med delvis olika inriktningar och en talpedagog. Högoms skola använder deras tjänster och är nöjda med de insatser de gör.

För de asylsökande eleverna finns ett särskilt "hälsoteam" som kallas asylhälsan. I den gruppen ingår flyktinghälsovården, migrationsverket, barn- och ungdomspsykiatri och socialtjänsten. Skolans representant är vice distriktschefen. De träffas regelbundet och syftet är att diskutera elevens hela livssituation.

Ibland kan berörd klasslärare vara med vid träffarna. Lärarna uppfattar att gruppens verksamhet är till stöd för familjen.

Elevinflytandet på skolan finns i form av klass- och elevråd. Elevrådet har även kopplingar till skolrådet där föräldrar och personal ingår. Möten sker regelbundet. Vid inspektionsbesöket framkom att skolrådet denna termin har få engagerade föräldrar. Skolan håller på att omorganisera sina mötesformer så att föräldrarna arbetar i olika ansvarsgrupper, allt för att förbättra föräldramedverkan. Vid elevintervjuerna framkom att elevinflytandet mest består i att besluta om inköp av material såsom bollar, klubbor och liknande, något som också uppmärksammas i skolan kvalitetsredovisning där det beskrivs i termer av att eleverna i högre grad ska bli delaktiga i planering, förberedelser och utvärdering.

I ämnena idrott, naturorientering och teknik är eleverna indelad i flick- och pojkgrupper.

Trivseregler finns och är utarbetade av personal, elever och föräldrar. De finns nedskrivna och är uppsatta i många klassrum och allmänna utrymmen. Eleverna och föräldrarna känner till reglerna.

I Högoms skola sker regelbundna kontakter med hemmet antingen via veckobrev eller via dagbok. Information om skolan finns även på skolans hemsida. Föräldrarna var överlag nöjda med den information som de får. Även ”mjuka fakta” såsom stämning i klassen beskrivs framför allt i dagböckerna. Föräldramöten genomförs en gång per termin gemensamt för hela skolan. Skolbarnsomsorgen har drop-in fika några gånger per termin.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet med arbetsmiljö och delaktighet håller god kvalitet. Skolan arbetar aktivt med att ge eleverna en god miljö, förebygga kränkningar och skapa möjligheter till samverkan.

Dock bör elev- och föräldrainflytandet utvecklas och förbättras.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Högoms skolas kvalitetsredovisning lyfts portfolioarbetet, där elever, lärare och föräldrar tydligare ser elevens lärande, som en mycket bra arbetsform vilket också bekräftas vid intervjuerna. Portfolioarbetet tar sin utgångspunkt i de nationella kursplanerna enligt de intervjuade grundskollärarna. I särskolan och i verksamheten för de asylsökande eleverna är kursplanerna grunden för upprättandet av de individuella studieplanerna. Inget gemensamt dokument finns vid upprättande av individuella studieplaner, lärarna använder olika skrivningar. Individuella studieplaner förekommer i olika omfattning i de olika klasserna.

Personalen för de asylsökande eleverna har i samverkan med personalen från Bergsåkersskolan utarbetat en lokal kursplan. Stor tyngdpunkt läggs på kunskaper i det svenska språket. När eleverna tillgodogjort sig den grundläggande språkundervisningen utökas undervisningen med övriga ämnen.

Inför utvecklingssamtalen används en trivsel- och trygghetsenkät som eleverna besvarar. I grundskolan har elever och lärare i förväg haft en genomgång av målen i de olika ämnena. Eleven har fått måla en stapel som symboliserar hur stor del av målet i ämnet som är uppfyllt. Föräldrar och elever är nöjda med denna metod som ger en synlig bild av elevens lärande. I särskolan skrivs den individuella studieplanen i samband med utvecklingssamtalet och som grund finns den tidigare planen. För de asylsökande eleverna har lärarna förberett ett underlag som diskuteras med föräldrarna. Utvecklingssamtal sker minst en gång per termin, ibland oftare om behov finns.

Elevhälsoteamet har en central roll i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Specialpedagogerna screenar varje läsår alla elever för att kartlägga behov. I förskoleklass görs en språklig medvetenhetstest. I årskurs 1 genomförs en fonologiskttest och matematikscreening. Årskurserna 2 och 3 genomgår en ordförståelsetest. I årskurserna 4, 5 och 6 genomförs läsförståelsetest. Testresultaten diskuteras med berörda lärare som också är delaktiga i resursfördelningen inför varje läsår. Denna modell fungerar bra enligt personal och rektorer.

Åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd. Klassläraren ansvarar för genomförandet. Föräldrar och specialpedagog deltar alltid, ibland även elever. Föräldrarna signerar dokumentet. Uppföljning av åtgärdsprogrammen, som även kallas utvecklingsplaner, bestäms vid upprättandet.

Elevvårdskonferens (EVK) används för elever i behov av särskilt stöd. Rektorn sammankallar, protokoll skrivs och datum för uppföljning fastställs på mötet. Vid elevvårdskonferens medverkar rektorn, företrädare för elevhälsoteamet och berörd personal. Rektorn avgör om/när elev och föräldrar ska delta. Elevhälsoteamets arbetsrutiner gör att elevvårdskonferens endast behöver användas vid ett fåtal tillfällen.

Vid besök i verksamheterna möttes inspektörerna av trygga och glada elever som spontant sökte kontakt. Verksamheterna gav prov på varierad undervisning, allt ifrån lärarledda lektioner till ett mer temainriktat arbetssätt. Alla elever som behöver får extra stöd och det kan ske i klassen, i en mindre grupp eller enskilt tillsammans med specialpedagog beroende på elevens svårigheter.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Högoms skolas pedagogiska verksamheter och undervisning är av god kvalitet. Arbeta med portfolio för att tydliggöra elevens lärande relaterat till kursplanernas mål är ett exempel.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rätts säkerhet.

Sundsvalls kommun har organiserat verksamheten inom barnomsorg och skola i sex olika distrikt under ledning av var sin distriktschef. Varje distrikt består av 6 till 12 skolor. Centralt finns en direktör för barn- och utbildningsförvaltningen med ett övergripande ansvar för barnomsorg och skola. Distriktscheferna ska driva utvecklingsfrågor och vara ett stöd för rektorerna. En viktig uppgift är att samordna kontakter och förmedla information mellan förvaltningsledningen och rektorerna.

I Högoms skola, som är belägen i Selångers skoldistrikt, leds verksamheten av tre skolledare. En av rektorerna ansvarar för grundskolans verksamhet. Den andra rektorn ansvarar för särskolans verksamhet samt servicegruppen och skol-sköterskan. Den tredje rektorn ansvarar för det löpande arbetet i verksamheten för de asylsökande eleverna, både pedagogiskt och praktiskt, men har inget budgetansvar för verksamheten. Budgetansvaret för den verksamheten har vice distriktschefen. Den tredje rektorn ansvarar dessutom för två stora förskolor i Granlo. Rektorerna har samverkat i tre år och anser att de nu börjat hitta sina arbetsformer och att personalen känner till vilka verksamheter de leder. Vid personalintervjuerna framkom att all personal inte är bekant med rektorernas olika ansvarsområden. De har bytt och förändrat sina ansvarsområden. Rektorerna är stolta över det värdegrundsarbete som skolan prioriterat och fortsätter att prioritera.

Skolan har inget administrativt stöd. Den rektor som ansvarar för särskolans verksamhet, servicegruppen och skolsköterskan sköter det mest av skolan administration förutom lönerapportering som sker centralt.

Det finns en ekonomiskt ansvarig person i varje arbetslag som ansvarar för läromedelsinköp, övrigt undervisningsmaterial och liknande. Rektorerna håller på att införa arbetsenhetsledare, en för varje arbetslag, som ska driva pedagogiska frågor i samverkan med rektorerna.

Det finns en arbetsplan för Högoms skola som beskriver skolans vision och mål samt hur målen ska nås. Arbetsplanen har utformats och reviderats av personalen och rektorerna och är delvis känd av föräldrarna. Skolans kvalitetsredovisning har ett samband med arbetsplanen. I den finns målen beskrivna samt även en beskrivning av måluppfyllelse och utvecklingsåtgärder. Lärarnas utvärderingar ligger som grund för kvalitetsredovisningen och den är känd av skolrådets representanter. Rektorerna avser att inför nästa års kvalitetsredovisning avstämma den med Sundsvalls kommuns nya skolplan.

All personal i skolan har arbetsplatsträff en gång per månad då gemensamma frågor avhandlas. Rektorerna, de fackliga företrädarna och representanter från arbetslagen träffas en gång per månad för samverkansträff. Inom de olika verksamheterna sker arbetslags- eller lärarträffar samt planeringsträffar en gång per vecka. Rektorerna deltar varannan eller var tredje vecka i dessa träffar.

Vid personalintervjun framkom att personalen gärna skulle vilja se mer av rektorerna i sina verksamheter. Något som försvårar det önskemålet, enligt personalen, kan vara skolans utspridda lokaler rent geografiskt.

Gemensamma utvecklingsprojekt inom skolan är ”En hälsofrämjande skola ur ett mångkulturellt perspektiv” där värdegrundsfrågorna lyfts ur olika perspektiv. Detta projekt är delvis sponsrat med EU-medel till och med december 2004, med eventuell förlängning till och med december 2005. Utvecklandet av portfolioarbetet är ett annat utvecklingsprojekt som spänner över hela skolan. Inom Sundsvalls kommun pågår ett gemensamt projekt kallat ”Bryggan”, elevperspektivet 0–20 år, i vilket även Högoms skola medverkar.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Högoms skolas ledning och styrning håller en god kvalitet. Skolan har system för att förbättra kvaliteten i elevernas utbildning.

Dock bör det delade ledarskapet för de asylsökande eleverna tydliggöras och utvecklas så att det bättre överensstämmer med skolans övriga ledningsstruktur.

Skolans arbetsplan och kvalitetsredovisning bör bli kända för alla föräldrar.

Rektorerna bör klargöra sina ansvarsområden för all personal.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Högoms skola informeras föräldrarna om skolans verksamhet och elevernas rättigheter och skyldigheter via föräldramöten, skolråd, informationsmaterial, utvecklingssamtal, dagböcker, veckobrev och e-post. Även information på andra språk samt tolkhjälp förekommer. Vid föräldraintervjun framkommer att flertalet föräldrar är nöjda med den information de får.

Högoms skola arbetar aktivt med elevernas övergångar till andra skolor. Eleverna i grundskolan börjar i Bergsåkers skola i årskurs 7 och de asylsökande eleverna i årskurs 6. Rutiner finns för övergångarna. Från och med detta läsår

ska även specialpedagog delta vid överlämnandekonferensen. Eleverna i grundskolan börjar i Höglunda skola i årskurs 7. Även här finns rutiner upparbetade. För eleverna i träningsskolan sker övergången till gymnasieskolan efter årskurs 9 eller 10. Inga fastlagda rutiner finns och vid många tillfällen har platsbrist på gymnasiet angivits som en orsak till att elever inte kunnat börja i gymnasieskolan.

Högoms skola erbjuder eleverna i årskurs 6 tyska, franska och spanska inom ramen för språkvalet.

Nio elever är berättigade till och erbjudna modersmålsundervisning i grundskolan. Fem elever får undervisning av modersmålslärare anställda vid modersmålscentrum. Bland de asylsökande eleverna finns 11 modersmål representerade. Även dessa elever får stöd av modersmålslärare.

Fyra elever i grundskolan får undervisning i svenska som andra språk av behörig lärare.

I den nationella timplanen för grundskolan anges ett visst antal timmar för elevens val. Dessa timmar erbjuds eleverna när de börjar i Bergsåker skola. Elevens val förkommer inte i Högoms skola. Rektorerne är väl medvetna om detta.

Högoms skola har utökat sin timplan i ämnena idrott och hälsa, musik och slöjd.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna tillgången till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning vara av god kvalitet.

Dock bör övergången mellan den obligatoriska skolan och gymnasieskolan förtydligas och bli ett reellt alternativ för föräldrarna.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Högoms skola är resurserna totalt sett goda. Personaltätheten är god och personalen har en adekvat utbildning. Sjukskrivningstalet bland personalen är lågt. När det gäller resursfördelning är skolans principer att de elever som har mest behov ska få de mesta av resurserna.

Vid inspektionen framkommer att skolans budget upplevs vara stram. Även budgeten för underhåll av skolans lokaler är återhållsam.

I Högoms skola finns en kompetensutvecklingsplan för all personal som upprättats tillsammans med rektorn. Varje person har fått ange sina önskemål om fortbildning. All personal deltar i utvecklingsprojektet "En hälsofrämjande skola ur ett mångkulturellt perspektiv" där värdegrundsfrågorna lyfts ur olika perspektiv. Ett annat utvecklingsprojekt är utvecklingen av portfolioarbetet i vilket all personal deltagit under läsåret 2003/04. De asylsökande elevernas personal

har detta läsår varit värd för ett nationellt nätverk, med syfte att utbyta erfarenheter för personal i asylundervisning. Vid intervjun med särskolans personal framkom att de saknar nätverksträffar för personal i Sundsvalls kommun som arbetar med särskoleelever för att bibehålla och utveckla särskolans pedagogik. Liknande de träffar som de asylsökande elevernas personal har.

Skolans lokaler är slitna och vissa är i behov av underhåll. Eleverna har ändå en fysiskt god arbetsmiljö med ändamålsenliga lokaler. Vid intervjun med särskolans personal framkom att de saknar anpassad hemkunskapslokal och behörig lärare i hemkunskap. Vid föräldraintervju framkom att idrottshallens duschrum är så kalla att en del elever inte vill duscha efter idrotten.

Läromedel och annan utrustning bedöms vara tidsenliga. En del böcker är slitna men även nyproducerade böcker finns att tillgå. Kopierat material förekommer. Datorer med programvara finns om än av varierad standard.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att verksamhetens ges goda förutsättningar för att nå de mål som anges i läroplaner och kursplaner. Inom skolan görs prioriteringar som gagnar elever i behov av särskilt stöd.

Kompetensutveckling för personalen i särskolan bör ses över.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Högoms skola övergripande är av god och mycket god kvalitet. Högoms skolas engagerade personal, med en helhetssyn på elevers lärande, ger eleverna de förutsättningar som behövs för att nå läroplanens och kursplanernas mål.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevinflytandet bör utvecklas och förbättras så att eleverna blir mer delaktiga i undervisningen,
- skolans arbetsplan och kvalitetsredovisning bör bli kända för alla föräldrar,
- rektorerna bör klargöra sina ansvarsområden för all personal och det delade ledarskapet för de asylsökande eleverna bör tydliggöras och utvecklas så att det bättre överensstämmer med skolans övriga ledningsstruktur,
- övergången mellan den obligatoriska särskolan och gymnasiesärskolan bör förtydligas och bli ett reellt alternativ för föräldrarna samt
- kompetensutveckling för personalen i särskolan bör ses över.

Datum	Ort
2005-06-20	Umeå

Eva Edlund
Bertil Westerlund